

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför. Till lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer fogas bestämmelser om att Utbildningsstyrelsen ska sköta den behöriga myndighetens uppgifter också i sådana situationer där direktivet om yrkeskvalifikationer ska tillämpas och yrket i fråga inte är reglerat i Finland.

Till lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför fogas också nya bestämmelser om uttag av behandlingsavgifter för ansökningar om erkännande.

Lagen om ändring av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer avses träda i kraft hösten 2021. Bestämmelserna om behandlingsavgifter träder dock i kraft först den 1 januari 2022. Lagen om ändring av lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför avses träda i kraft den 1 januari 2022.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
3 Målsättning	4
4 Förslagen och deras konsekvenser	5
4.1 De viktigaste förslagen	5
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	5
5 Alternativa handlingsvägar	5
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	5
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	6
6 Remissvar	6
7 Bestämmelser på lägre nivå än lag	7
8 Ikraftträdande	7
LAGFÖRSLAG	8
1. Lag om ändring av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer	8
2. Lag o m ändring av lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför	10
BILAGA	11
PARALLELLTEXT	11
1. Lag o m ändring av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer	11

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Europeiska kommissionen antog den 14 mars 2019 en delegerad förordning (EU) 2019/907 om inrättande av ett gemensamt utbildningsprov för skidinstruktörer. Under beredningen av förordningen lyfte Finland fram att yrket inte är reglerat i Finland och därför kommer Finland efter förordningens ikraftträdande att utnyttja det i artikel 49b.5 i direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer 2005/36/EG (nedan yrkeskvalifikationsdirektivet) avsedda undantaget från skyldigheten att anordna ett gemensamt utbildningsprov för skidinstruktörer på sitt territorium och undantaget från skyldigheten att bevilja automatiskt erkännande för yrkesutövare som har genomgått det gemensamma utbildningsprovet.

Trots att yrket inte är reglerat i Finland inkluderades det i den delegerade förordningens bilaga I den finländska kvalifikationen för skidinstruktörer (Level 3 – hiihdonopettaja) och de enheter som utfärdar examensbeviset (Suomen hiihdonopettajat ry (FNASI/SHOry) och Vuokatti idrottsinstitut). Syftet var att säkerställa rörligheten för finländska skidinstruktörer.

Efter att kommissionens delegerade förordning trädde i kraft meddelade Finland (i ett brev daterat den 28 augusti 2019) kommissionen och de andra medlemsstaterna att det utnyttjar det i artikel 49b.5 i yrkeskvalifikationsdirektivet avsedda undantaget från skyldigheten att anordna ett gemensamt utbildningsprov för skidinstruktörer på sitt territorium och undantaget från skyldigheten att bevilja automatiskt erkännande för yrkesutövare som har genomgått det gemensamma utbildningsprovet. Finland motiverade utnyttjandet av undantaget med att förutsättningarna för undantaget enligt artikel 49b.5 i yrkeskvalifikationsdirektivet uppfylls eftersom skidinstruktörsyrket inte är reglerat i Finland.

1.2 Beredning

Författningsförslaget har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med Utbildningsstyrelsen. Vid beredningen har man också hört föreningen Suomen hiihdonopettajat ry.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Till följd av kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/907 som gäller rörligheten för skidinstruktörer och som antagits med stöd av yrkeskvalifikationsdirektivet ska Finland utfärda kompetensintyg för skidinstruktörer som uppfyller vissa krav.

Eftersom den finländska skidinstruktörskvalifikationen (Level 3 – hiihdonopettaja) är inkluderad i den delegerade förordningens bilaga I ska det för sådana skidinstruktörer som innehar kvalifikationen i fråga och som uppfyller kraven för de ”förvärvade rättigheter” som avses i artikel 7.2 och 7.3 i den delegerade förordningen utfärdas ett sådant kompetensintyg som avses i artikel 8 i (den delegerade) förordningen.

I artikel 7.2 (Förvärvade rättigheter) i den delegerade förordningen anges att ”Skidinstruktörer som omfattas av denna förordning och som har godkänts i både Eurotest och Eurosecurity test ska omfattas av principen om automatiskt erkännande i enlighet med artikel 4.2 om de även innehar en kvalifikation som anges i bilaga I.” I artikel 7.3 anges att ”Skidinstruktörer som har

erhållit en kvalifikation som anges i bilaga I i en medlemsstat som inte har undertecknat samförståndsavtalet på dagen för ikraftträdandet av denna förordning och kan styrka yrkeserfarenhet på minst 200 dagar under de fem år som omedelbart föregår ikraftträdandet av denna förordning, ska omfattas av principen om automatiskt erkännande i enlighet med artikel 4.2.”

I artikel 8.1 (Kompetensintyg) i den delegerade förordningen anges att ”Skidinstruktörer som omfattas av denna förordning och antingen har godkänts i det gemensamma utbildningsprovet eller åtnjuter förvärvade rättigheter i enlighet med artikel 7 ska erhålla ett kompetensintyg. Intyget ska utfärdas av den medlemsstat eller av den behöriga enhet i en medlemsstat som har tilldelat den yrkeskvalifikation som ger yrkesutövaren rätt att delta i det gemensamma utbildningsprovet i enlighet med artikel 5.”

Kompetensintyg som utfärdas på basis av förvärvade rättigheter är administrativa beslut, och därför kan sådana intyg endast utfärdas av en behörig myndighet. På så sätt kan man säkerställa att den sökande har bland annat tillräckliga rättsmedel, exempelvis möjlighet att överklaga beslutet.

Skidinstruktörsyrket är inte reglerat i Finland, till följd av vilket det inte finns en behörig myndighet som kan utfärda kompetensintyg. I lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015) finns det inte heller bestämmelser om behörighet i sådana fall där ett yrke inte är reglerat i Finland.

Utbildningsstyrelsen beslutar om kompetensvillkoren i fråga om de yrken som för närvarande är reglerade, om inte något annat har föreskrivits om saken. Lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer bör innehålla bestämmelser om Utbildningsstyrelsens behörighet, inte bara vad gäller skidinstruktörers kompetensintyg, utan också i övriga fall där ett yrke inte är reglerat i Finland eftersom det i framtiden kan uppstå liknande situationer vad gäller andra yrken som inte är reglerade i Finland.

Undervisnings- och kulturministeriets förordning om Utbildningsstyrelsens avgiftsbelagda prestationer (160/2021) grundar sig för närvarande på ett förfarande enligt vilket den sökande inte betalar kostnaderna för behandlingen av ansökan vid den tidpunkt då den sökande lämnar sin ansökan. Den sökande får en faktura för beslutsavgiften efter det att beslutet fattats, eller, om den sökande återtar sin ansökan, påförs den sökande en sådan behandlingsavgift som avses i 1 § 13 punkten i förordningen: ”behandlingsavgift när sökanden drar tillbaka en ansökan som avses i 1—7 punkten eller i 2 § 1 mom. 1—4 punkten, varvid ansökan inte föranleder ett avgiftsbelagt beslut av Utbildningsstyrelsen, 70 euro i avgift”.

Det nuvarande förfarandet har föranlett besvärliga och tunga indrivningsprocesser då de sökande i vissa fall har försummat att betala behandlingsavgiften eller beslutsavgiften. Ett bättre förfarande än det nuvarande förfarandet skulle vara att vissa avgifter som Utbildningsstyrelsen tar ut tas ut redan innan behandlingen inleds och beslutet sänds. Uttagande av en behandlingsavgift redan i samband med att ansökan lämnas in kan även förhindra att ansökan lämnas in i sådana fall där det inte finns ett faktiskt behov av ett beslut av Utbildningsstyrelsen. På det sättet frigörs det tid för behandling av andra ansökningar.

3 Målsättning

Målsättningen är att trygga möjligheten för skidinstruktörer och representanter för andra oregrerade yrken att smidigt förflytta sig till en annan medlemsstat för att utöva sitt yrke. Ett annat mål är att förenkla och säkerställa betalningen av avgifter för ansökningar och beslut om dem genom att föreskriva att de ska betalas på förhand.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att 4 § i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer ändras så det till paragrafen fogas att Utbildningsstyrelsen ska sköta den behöriga myndighetens uppgifter också i sådana situationer där direktivet om yrkeskvalifikationer ska tillämpas och yrket i fråga inte är reglerat i Finland.

Av nationella skäl fogas även till lagen en skyldighet att betala behandlings- och beslutsavgifter för ansökningar om erkännande av yrkeskvalifikationer och ansökningar om jämställande av examina och studier redan innan behandlingen inleds och beslutet sänds. Betalningsförfarandet i två steg ska gälla ansökningar och beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer samt ansökningar och beslut om jämställande högstskolestudier. Motsvarande bestämmelser om betalning av behandlingsavgifter på förhand har blivit vanligare och de har också använts i annan lagstiftning.

Till lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer fogas en ny 13 a § och till lagen om den tjänstebehörighet som högstskolestudier utomlands medför fogas en ny 6 a §. Dessa tillägg innehåller bestämmelser om uttag av behandlings- och beslutsavgifter.

Genom propositionen genomförs den skyldighet att utfärda kompetensintyg för skidinstruktörer som ålagts Finland i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/907 om inrättande av ett gemensamt utbildningsprov för skidinstruktörer. Tillämpningsområdet ska dock utvidgas och i den nationella lagstiftningen ges Utbildningsstyrelsen den behöriga myndighetens uppgifter också i sådana situationer där direktivet om yrkeskvalifikationer ska tillämpas och det är fråga om yrken som inte är reglerade i Finland.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Genom propositionen genomförs den skyldighet att utfärda kompetensintyg för skidinstruktörer som ålagts Finland i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/907 om inrättande av ett gemensamt utbildningsprov för skidinstruktörer. Möjligheterna för skidinstruktörer och andra representanter för oreglerade yrken att utöva sina yrken på andra platser i Europa förbättras.

Förslaget har inga betydande ekonomiska konsekvenser. Utbildningsstyrelsens arbetsmängd ökar en aning i och med den nya uppgiften. Antalet sökande uppskattas i initialfasen vara ungefär hundra och i framtiden ett fåtal personer.

Ibruktagandet av betalningsförfarandet i två steg kan på lång sikt försnabba behandlingen av ansökningar då den separata faktureringsfasen faller bort. Små, positiva ekonomiska konsekvenser kan också uppstå när behandlingsavgifter tas ut för alla ansökningar som behandlas och det inte uppkommer några kostnader för indrivningsprocesser.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Det första alternativet vad gäller utfärdande av kompetensintyg för skidinstruktörer är att Finland frånträder kommissionens delegerade förordning, varvid de uppgifter som gäller Finland tas bort från bilaga I och således behöver sådana kompetensintyg som avses i artikel 8 inte

utfärdas. Detta är en snabb och enkel men ytterst radikal lösning. Det förutsätter finländska skidinstruktörer i ett ogynnsamt läge och inverkar negativt på deras möjligheter att få arbete utanför Finland.

Det andra alternativet är att den administrativa uppgiften att utfärda kompetensintyg för skidinstruktörer överförs på en myndighet. Uppgiften skulle kunna ges till regionförvaltningsverket. Så har man gått till väga vad gäller vissa kvalifikationer till exempel inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde (till exempel ansvarar regionförvaltningsverket i Södra Finland för kvalifikationer hos dykare som utför byggarbeten under vatten). Om uppgiften ges till regionförvaltningsverket förutsätter det ny lagstiftning eller ett nytt avtal om utförande av uppgiften. Den nya uppgiften har emellertid inte den starkaste anknytningen till regionförvaltningens ansvarsområde.

Uppgiften kan också ges till Utbildningsstyrelsen (enheten för erkännande av examina). Detta alternativ förutsätter en ändring i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Utbildningsstyrelsen är positivt inställd till propositionen, och den nya uppgiften går bra ihop med Utbildningsstyrelsens existerande uppgifter.

Det tredje alternativet är att den administrativa uppgiften att utfärda kompetensintyg för skidinstruktörer ges till en privat aktör. Detta förutsätter att det föreskrivs om saken i lag/med stöd av lag. Så har man gått till väga till exempel inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (till exempel ansvarar Person- och företagsbedömning SETI Ab för kvalifikationerna hos ledare av elarbeten/driftsledare). Att ge en myndighetsuppgift till en privat aktör förutsätter förutom författningar också att aktören i fråga är grundligt insatt i och utbildad till att utföra myndighetsuppgifter och att verksamheten följs upp kontinuerligt. Detta alternativ är arbetsdrygt och riskfyllt.

Det fjärde alternativet är att undervisnings- och kulturministeriet tar över ansvaret för utförandet av uppgiften. Detta alternativ ligger inte i linje med det att man strävat efter att flytta uppgifter som gäller administrativa beslut bort från ministerierna.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Skidinstruktörsyrket är reglerat i flera EU-stater och behandlas på samma sätt som andra reglerade yrken. Således lämpar sig inte dessa länders sätt att lösa saken som sådant i Finland där skidinstruktörsyrket inte är reglerat. I Sverige har det inte funnits behov av att föreskriva särskilt om skidinstruktörer eftersom landet redan har sådana mer allmänna bestämmelser som här eftersträvas och enligt vilka myndighetsbehörigheten i fråga om oreglerade yrken fastställs.

6 Remissvar

Utlåtanden om propositionen har begärts hos Utbildningsstyrelsen och hos Suomen hiihdonopettajat ry. Remissbehandling ordnades mellan den 22 juni och 26 juli 2021. Det var möjligt att ha en kort remisstid eftersom båda de aktörer som utlåtanden begärdes av har deltagit i beredningen av ärendet. Utlåtande lämnades inom tidsfristen av Utbildningsstyrelsen. Utbildningsstyrelsen hade inget att anmärka på de föreslagna ändringarna och tilläggen. Utbildningsstyrelsen framförde vissa tekniska förslag i fråga om innehållet i motiveringen, vilka har beaktats i propositionen.

7 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Avsikten är att en ny bestämmelse om avgiften för yrkeskompetensintyg ska fogas till undervisnings- och kulturministeriets förordning om Utbildningsstyrelsens avgiftsbelagda prestationer (160/2021). Avgiften föreslås vara 170 euro, vilket baserar sig på det självkostnadspris för prestationen som Utbildningsstyrelsen beräknat. Avsikten är också att till förordningen, från den 1 januari 2022, foga det föreslagna avgiftsförfarande i två steg som avses i 13 a § i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och i 6 a § i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför.

8 Ikraftträdande

Lagen om ändring av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer avses träda i kraft hösten 2021 för att skidinstruktörernas rörlighet ska kunna underlättas under nästa skidsäsong. Lagens 13 a § föreslås dock träda i kraft först den 1 januari 2022. Lagen om ändring av lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför avses träda i kraft den 1 januari 2022. De bestämmelser som gäller tidpunkten för betalning av avgifterna ska träda i kraft samtidigt som Utbildningsstyrelsens avgiftsförordning för år 2022 och Utbildningsstyrelsens nya elektroniska betalningsförfarande. Ändringen som gäller avgiften för skidinstruktörers yrkeskompetensintyg föreslås emellertid träda i kraft redan den 1 oktober 2021.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015) 4 § och
fogas till lagen en ny 13 a § som följer:

2 kap.

Bestämmelser som ansluter till systemen för erkännande

4 §

Aktörer som svarar för erkännande av yrkeskvalifikationer och de behöriga myndigheternas uppgifter

Utbildningsstyrelsen fattar, om inte annat föreskrivs någon annanstans, beslut om den behörighet för reglerade yrken som bevis på formella kvalifikationer medför. Utbildningsstyrelsen är den behöriga myndigheten i sådana förfaranden som avses i yrkeskvalifikationsdirektivet i fråga om yrken som inte är reglerade i Finland, om inte annat föreskrivs någon annanstans. Beslut om rätt att utöva ett yrke på grundval av yrkeskvalifikationer som förvärvats i ett annat land fattas av samma aktör som beviljar rätt att utöva yrket i fråga på grundval av en examen som avlagts eller en utbildning som genomgåts i Finland.

En aktör som svarar för erkännande av yrkeskvalifikationer kan vid behov be ett universitet, en högskola eller någon annan läroanstalt eller en utbildningsanordnare om ett utlåtande till stöd för beslutsfattandet. Den som lämnar ett utlåtande kan, med iakttagande av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), hos den som begärt utlåtandet ta ut en avgift som motsvarar självkostnadsvärdet.

De behöriga myndigheterna för erkännande av yrkeskvalifikationer ska bedriva ett nära samarbete med ursprungsmedlemsstatens behöriga myndigheter och de ska ge varandra ömsesidigt bistånd inom ramen för de tidsfrister som anges i unionens bestämmelser om erkännande.

13 a §

Betalning av avgift för behandling av ansökan och beslutsavgift

För att behandlingen av en ansökan om ett sådant beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer som avses i 13 § ska fortsätta vid Utbildningsstyrelsen efter det att ansökan blivit anhängig förutsätts det att avgiften för behandlingen av ansökan har betalats inom 14 dagar från det att ansökan blivit anhängig. Ansökan förfaller om avgiften för behandling av ansökan inte har betalats inom nämnda tidsfrist.

En förutsättning för att få ett beslut på ansökan om erkännande av yrkeskvalifikationer är att beslutsavgiften har betalats.

RP 155/2021 rd

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 13 a § träder dock i kraft först den
1 januari 2022.

2.

Lag

om ändring av lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (1385/2015)
en ny 6 a § som följer:

6 a §

Betalning av avgift för behandling av ansökan och beslutsavgift

För behandling av en i 6 § avsedd ansökan om jämställande tas det ut en avgift.

En förutsättning för att behandlingen av en ansökan om jämställande eller någon annan ansökan som gjorts med stöd av denna lag ska fortsätta efter det att ansökan blivit anhängig är att behandlingsavgiften har betalats inom 14 dagar från det att ansökan blivit anhängig. Ansökan förfaller om avgiften för behandling av ansökan inte har betalats inom nämnda tidsfrist.

En förutsättning för att få ett beslut på ansökan om jämställande eller någon annan ansökan som gjorts med stöd av denna lag är att beslutsavgiften har betalats.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 30 september 2021

Statsminister

Sanna Marin

Forsknings- och kulturminister Antti Kurvinen

1.

Lag

om ändring av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015) 4 §, samt
fogas till lagen en ny 13 a § som följer:

Gällande lydelse

4 §

Aktörer som svarar för erkännande av yrkeskvalifikationer och de behöriga myndigheternas uppgifter

Utbildningsstyrelsen fattar, om inte annat föreskrivs någon annanstans, beslut om den behörighet för reglerade yrken som bevis på formella kvalifikationer medför. Beslut om rätt att utöva ett yrke på grundval av yrkeskvalifikationer som förvärvats i ett annat land fattas av samma aktör som beviljar rätt att utöva yrket i fråga på grundval av en examen som avlagts eller en utbildning som genomgått i Finland.

En aktör som svarar för erkännande av yrkeskvalifikationer kan vid behov be ett universitet, en högskola eller någon annan läroanstalt om ett utlåtande till stöd för beslutsfattandet. Den som lämnar ett utlåtande kan, med iakttagande av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), av den som begärt utlåtandet ta ut en avgift som motsvarar självkostnadsvärdet.

De behöriga myndigheterna för erkännande av yrkeskvalifikationer ska bedriva ett nära

Föreslagen lydelse

4 §

Aktörer som svarar för erkännande av yrkeskvalifikationer och de behöriga myndigheternas uppgifter

Utbildningsstyrelsen fattar, om inte annat föreskrivs någon annanstans, beslut om den behörighet för reglerade yrken som bevis på formella kvalifikationer medför. *Utbildningsstyrelsen är den behöriga myndigheten i sådana förfaranden som avses i yrkeskvalifikationsdirektivet i fråga om yrken som inte är reglerade i Finland, om inte annat föreskrivs någon annanstans.* Beslut om rätt att utöva ett yrke på grundval av yrkeskvalifikationer som förvärvats i ett annat land fattas av samma aktör som beviljar rätt att utöva yrket i fråga på grundval av en examen som avlagts eller en utbildning som genomgått i Finland.

En aktör som svarar för erkännande av yrkeskvalifikationer kan vid behov be ett universitet, en högskola eller någon annan läroanstalt *eller en utbildningsanordnare* om ett utlåtande till stöd för beslutsfattandet. Den som lämnar ett utlåtande kan, med iakttagande av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), av den som begärt utlåtandet ta ut en avgift som motsvarar självkostnadsvärdet.

De behöriga myndigheterna för erkännande av yrkeskvalifikationer ska bedriva ett nära

RP 155/2021 rd

Gällande lydelse

samarbete med ursprungsmedlemsstatens behöriga myndigheter och de ska ge varandra ömsesidigt bistånd inom ramen för de tidsfrister som anges i unionens bestämmelser om erkännande.

Föreslagen lydelse

samarbete med ursprungsmedlemsstatens behöriga myndigheter och de ska ge varandra ömsesidigt bistånd inom ramen för de tidsfrister som anges i unionens bestämmelser om erkännande.

Denna lag träder i kraft den 20 .